

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 > — >

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 > — >

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 > — >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 14.

A földosztók.

Minden pártban kell lenni pártfegyelemnek, legalább is annyiban, hogy ami a párt programjában benn nem foglaltatik, azt mint megvalósítandó akciót, párttagok, a plenumban nem tanácsolhatják. Ez alól a huszonöt éves szabadelvű párt kivételt annál inkább nem képezhet, mert ezelőtt éppen huszonöt esztendővel, maga ez a párt csaknem szóról-szóra ilyen határozatot hozott.

Ennek dacára ma azt látjuk, hogy Feilitsch Arthur báró ur, a szabadelvű párt tagja a kötött birtokok felszabadítását és a holt kézi vagyon forgalomba hozatalát a földmivvelésügyi miniszter feladatai közé sorozza.

Szeretnők már most tudni, hogy Széll Kálmánnak, mint a szabadelvű párt *vaskezű, erélyes és bölcs* vezérének volt-e erről a beszédről előzetes tudomása és hozzájárult-e annak tendenciájához a földosztást és szekularizációt illetőleg, avagy nem?

Mert ha nem volt tudomása róla és nem járult hozzá, akkor Széll Kálmán nem tudja pártját fegyelmezni. Ha pedig hozzájárult, akkor Szántó Kovács János és Csizmadia Sándor urakat bocsáttassa ki a tömlöczből, mert ennyire ezek sem mentek. A vörös szocializmusnak is elfajulása a földosztás, a kormánypártban tehát nem foglalhat percze sem helyet az, aki két millió hold kötött birtokot

szép csendesen fel szeretne parcelláztatni.

Csakhogy Feilitsch Arthur bárót és Bánffy Dezső bárót szoros kötelék fűzi egybe nem csak mint embereket, hanem mint párt, illetve klikk-tagokat is. Hozzájok csatlakozik félszáz vagy még több radikális-szabadelvű honatya és Tiszáékkal a Pulszkyak, a Gajáriak, a Mezei Mórok és a többi nagytőkés merkantilisták és mindazok, akiknek a Széll Kálmán rendszere nem tetszik. Ezek valami huszonötön feliratkoztak a földmivvelésügyi vitában szónokolni Darányi Ignác ellen, kinek agrárius hajlamait gyűlölik s kire a lipótvárosi kaszinó kazárai kimondották az anathemat. Ha sikerülni fog Darányi Ignácot a miniszteri székből *kiszekirozni* és helyébe esetleg Tisza Istvánt bejuttatni, akkor a Bánffy-párt bennmarad egy ideig a szabadelvű pártban, de ha nem sikerül, akkor egy okkal több lesz arra, hogy az ugynevezett *szélsőjobb* szezecsziót csináljon és radikális-szabadelvűek neve alatt új pártot alkosson.

A Feilitsch Arthur beszéde ennek az akciónak képezi a nyitányát.

A terv okosan van kieszelve. A protestánsokat fel kell izgatni a katolikusok ellen a reakció vádjával, a zsidó nagytökéseket meg kell nyerni a kötött földek *felszabadításának* reményével, a püspököket meg kell félemlíteni a szekularizációnak kilátásba helyezésével s így aztán sikerülni fog szétrobbantani Széll Kálmán gárdáját.

És mindezzel szemben Széll Kálmánnak az az egyetlen fegyvere, *hogy kilá-*

tásba helyezi az ülések meghosszabítását egy órával vagy kettővel.

Ne tessék tehát tovább is állítani, hogy a szabadelvű pártban most is olyan az egység és a pártfegyelem, mint régen, mert nem hiszi el senki.

De ha mindezzel szemben mégis az állítatnék, hogy a többség most is az egységes szellem és energikus vezetés áldásaiban részesülne, akkor legyen szabad ebből egy következtetést vonnunk.

A kormánypárt programjában eddig a fidei commissumok megszüntetése és a szekularizációnak valamelyes formája nem voltak felvéve. Ha tehát most ezeket a párttagok szabadon hirdethetik, ez által kitüntetik, hogy ígéreteik és programjuk dacára, törekszenek reá erős karokkal és fennkölt kebellet. Igazunk van tehát nekünk, kik régóta hirdetjük, hogy a liberálizmusban nincs őszinteség és nem is lesz soha.

És még egy következtetést!

Magyarország keresztény jellegének csaknem utolsó védbástyája az a keresztény mágnásosztály, amelynek kezében van a kötött birtok. A katolikus közművelődésnek és hitvédelemnek utolsó támassza az egyházi vagyon. Ha tehát a parlament többsége többé nem tiltakozik a kötött birtok szabaddá tétele ellen és nem protestál az egyházi vagyon elvilágiasítása ellen, akkor azoknak és csakis azoknak akar szolgálatot tenni, akik Magyarország keresztény jellegét, a katolikus, valláserkölcsei nevelést és hitvédelmet a föld színéről eltörölni akarják, hogy azt a földet, melyért övéik egy csepp

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Utolsó éjjel.

Irta: Krüger Aladár.

Aradi vár előtt néma csendességgel
 Ott pihen a tábor. Augusztusi éjjel.
 Fönn a csillagoknak fényt szikrázó ezre
 Mintha az alkóokra dildást hintegetne,
 Leun hajló fűszálak legyeznek arcukba:
 Most még pihenhetek! holnap — hej, ki tudja?
 A tábortüzekkel, mint megannyi szemmel,
 Farkasszemet néz a fáradt föld a mennyel,
 Néz, néz, míg egyszerre nehezül pillája,
 Itt is, ott is a tűz kihamvad sorjába,
 Egy-egy parázs pislog, itt, ott még kilángol —
 S csak a csillag virraszt fönn az éjszakából.

Ülnek vala ketten, hű bajtársak régen,
 Ülnek vala együtt néma csendességben.
 Magyar fiu egyik, lengyel hős a másik,
 Ifjak s férfiasak mégis a vonásik.
 Lehajítják fejüket, lehorgasztatják mélyen,
 Mintha nagy gond rágna mindkettő szívében.
 Kinek nagy a bűja, a bánata, gondja,
 Hej, soká tart, szemét míg álom ehyomja!
 Ott ülnek, hallgatva, nem felelve s kérdve,
 Egymás gondolatát mégis úgy megértve!
 Hallgatják, távolban, Aradvár tornyában
 Éjjelt minden óra kiveri sorjában;

*Szinte érzik, mint jó láthatatlan szárnyon
 S az egész táborra ráborul az álom . . .*

*

Egy dördülés — mi volt ez?
 Ott messze ágyu szólt.
 Lovagló trombitások
 Fújják a riadót.
 Nyüzszög, zsidong a tábor,
 Lót-fut egész sereg,
 Mint hogyha homokórán
 A szem alápereg.
 Elégördülnek ágyuk,
 Száguld az huszár,
 Gyalogszerrel a honvéd
 Zárt, sűrű sorba áll.
 Aztán csend — s elharsogják
 Sorban a trombiták
 »Nincs veszve Lengyelország»
 Ünnepi dallamát.
 A rézdobok peregnék.
 Hajlik a lobogó —
 Ott jönnek büszke ménen
 Dembinszky, Bem apó.
 Két ősz lengyel — szemökben
 Győzelmi láng ragyog,
 Győztes sereg nyomukban
 És elfogott rabok.
 Temesvárnál az osztrák
 Előttük megszaladt,
 Temesvárnál arattak
 Eldöntő diadalt.

*Ide segítni jöttek —
 És maga Görgey
 Díszben járul eléjük
 Őket köszönteni.
 A három hadvezér ott
 Tessz szent, nagy fogadást:
 Együtt tesszik szabaddá
 Magyar s lengyel hazát!*

*Ismét dördül az ágyu.
 Jönnek az oroszok.
 A lengyel ifju szív
 Vad tűzben feldobog,
 Kardját kivonja, száguld,
 Tüzérei vele,
 Nagy felhőt ver utána
 Az ágyu kereke.
 Előre! csak előre!
 Prűszkölve fut a ló —
 Győzünk! hiszen velünk van
 Dembinszky, Bem apó!
 Ágyúi már okádják
 A rettentő halált.
 »Jól van fiuk! Az első
 Kitűnően talált!»
 All az orosz elővéd,
 Tétováz, megremeg, —
 »Hur-áh! Utána! Győztünk!»
 S ekkor — felébredett.*

*

vért nem ontottak, megvásárolva, zsellérré meg rabszolgává tegyék a mindenéből kiforgatott keresztény nemzetet.

Azon férfiak tehát, kik a parlamentben a haza keresztény népét védelmezik a hazátlan nagy tőke ellenében, nagyon helyesen és kötelességszerűen járnak el, ha Széll Kálmánt kategorikus feleletre szólítják fel, hogy a szélsőjobb földöntő céljaival rokonszenvez-e, avagy nem? Ki ur abban a pártban Széll Kálmán-e, vagy Bánffy Dezső? Ki ad irányt? Az altruista nemzeti kaszinó-e, vagy az egoista lipótvárosi kaszinója? Darányiék-e, vagy a Mezei Mórok?

Gedeon.

A király személye körüli miniszter.

A kormányhoz igen közel álló körökben az a hír, hogy Széll Kálmán miniszterelnök többeknek felajánlotta forma szerint is a király személye körüli miniszter tárczáját. Eddig azonban valamennyitől refus-t kapott. Első a kinek felajánlotta, mint már többször is említettük, gróf Apponyi Albert volt, a ki azonban kereken visszautasította. Gróf Andrássy Gyula volt a második, a ki arra hivatkozott, hogy megrongált egészsége miatt nem fogadhatja el a tárczát. A különböző politikussal való tárgyalások során gróf Batthyányi Lajos volt fiúmei kormányzóval is tárgyalt a miniszterelnök. A gróf nem adott elutasító választ és valószínűleg a mostani konstellációk szerint gróf Batthyányi lesz Széchenyi Manó gróf utódja.

A görög naptár.

A görög, ugynevezett juliani naptár 1900-at szökő évnék veszi, míg a Gergely-féle javított naptár nem. Ennélfogva a görög keletiek és a görög katolikusok naptára máától kezdve egy nappal ismét visszamarad. Míg a különbség a juliani és Gergely-féle naptárak között 12 nap volt, máától fogva 13. Március 1. napját tehát a két görög egyház márcz. 14-én tartotta s mostantól fogva minden állandó ünnepük egy nappal későbbre esik. Hasztalan bizonyítja a tudomány a görög számítás tarthatlan voltát, hijába minden felvilágosítás. Az elfogultság oly nagy, hogy a minap Románia szenátusá-

ban az ország primása kijelentette, miszerint az orthodox egyház alapját ingatná meg a naptárjavítás, sőt nemrég a nagyszombati metropolita lapja a »Telegraful Roman« dogmává emelte a naptár javíthatlanságát. Igazán sajnálatra méltók görögkatolikus hittestvéreink, kik éppen a sz. unió érdekében kénytelenek most a görög keletiek után sántikálni. Vajjon meddig tart még ez a ferde helyzet?

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 14.

Perczel Dezső elnököl. A Ház minden incidens nélkül tért át a napirendre

a földmívelésügyi tárcza

költségvetésének tárgyalására.

A jobboldal egyik hátulso padjáról feláll egy fiatal rokonszenves külsejű képviselő, Bauer Antal és igen okos dolgokat mondott. A gazdák kedvezőtlen helyzetéről emlékeztetve úgy találta, hogy ennek nagyrészen maguk a gazdák az okai. Tulcsokat költsenek, inkább arra törekednek, hogy előkelő gavallérok legyenek, mint arra, hogy jó gazda híreben álljanak. Sok gazdának fontosabb a pompás négyes fogat, mint az igás fogat. Van olyan gazda, kinek két négyes fogata is van, de az őszi vetéssel mindig elkésik. Nem nagy baj szerinte, ha külföldiek nálunk birtokot vesznek, legalább a szomszédos gazdák megtanulnak tőlük belterjesen gazdálkodni. Az is nagy baj, hogy a fővárosi klubok olyan nagy fellengzést fejtenek ki. A gazdák itt sokat költenek és odahaza nem érzik magukat jól mindaddig, míg a fényes berendezést és a nagy szolgaszemélyzetet legalább részben nem utánozzák. Végül elismeréssel emlékszik meg a kormány földmívelésügyi politikájáról. A költségvetést elfogadja.

Szinay Gyula: Gyakorlati gazdasági szempontból bírálja a tárgyat. A magyar termelők gyakorlottak, ügyesek, iparkodók és még sem boldogulnak, mert jelszavakkal terrorizálják őket s nincs ára a buzának, nincs semminek.

Kubik Béla: Csak a voksnak!

Szinay Gyula: A gabonának hanyatlása nem Magyarország speciális jelensége, hanem a külföldé is. A mióta az ezüst ára hanyatlott, azóta súlyos a gabona árának értéke. Komoly megfontolásra ajánlja, vajjon az arany valuta

nem fogja válságolni a szűnő földmívelést? A közlekedési eszközök tökéletesítése meg nem javítja a helyzetet, hanem azok olcsósága okozza némi javulást. A mai tarifa kedvezményt nyújtson a gabonaszállításnak. A papiros buzával való üzérkedést perhorreskálja és annak megszüntetését sürgeti. Az adóterhet igazságosabban kell megosztani az ingó és az ingatlan vagyon között. Az állami é. közmunkákhoz ne alkalmazzanak külföldi munkásokat, a mig magyar munkás van. Olyan államokkal, melyeknek önálló vámterületük van, mi nem versenyezhetünk: majd ha azok a milliók, mikkel most Ausztriát tápláljuk, nálunk maradhatnak, akkor a magyar buza elfoglalja helyét a világpiaczon azt a helyet, melyet kiváló jó minősége biztosít nekünk. Elitéli, kik idebenn a Házban hirdetik, hogy a magyar buza nem kivitelképes és hogy évről-évre satnyul a sikertartalma. Csodás, hogy ez az állítás azóta talált hitelre, mióta az ortszi forgalom megszűnt. (Nevetés a baloldalon. Ugy van! Ugy van!)

Kubik Béla: Kufárok!

Szinay Gyula: Megmarad a tétéle mellett. Az önálló vámterületet csinálja meg a törvényhozás. (Helyeslés a baloldalon).

Kubik Béla: Félnek Bécsből a gyávák!

Szinay Gyula: Mert bizony földmívelő ország marad a mi hazánk. A magyarok vérében van, hogy arany kalászt kérjen a rögtől. Nálunk minden ember kevésbé többé gazdaember, a kinek érdekét jobban kell védeni az államnak és a kormánynak, mint a merkantilistákat. (Éljenzés a baloldalon). Áttér a gazdaságnak másik fontos tárgyára a bortermelésre. A bornak nincs ára, tultermelésről pedig szó sem lehet a gazdaság ez ágában. A magyar bor hitelét tönkre tették a borhamisítási törvény intézkedései által felbátorított becsületlen pinceszulajdonosok nemcsak a külföld előtt, hanem a belföldön is. Ezek tönkre tették a nép egészségét, a bortermelők vagyoni helyzetét, ők maguk pedig milliókat harácsolnak össze. Mikor a törvény üldöző keze rájuk nehezedett, akadt pártfogójuk is és a törvényen kívül védelmébe fogadta őket a kormány. Felsorolja azok hatalmas névsorát, kiket a borhamisítás vádjával törvény előtt láttunk.

Darányi miniszter beszéde.

Darányi Ignác földmívelési miniszter Komjáthyval polemizál s különösen beszédjének azt a részét czáfolja, amely a kereskedelmi miniszterre vonatkozik.

A magyar buza.

Azután a magyar buzának az egész világon való kiváló sikertartalmát bizonyítja, felolvassa erre vonatkozólag a világirodalom kritikáját. A magyar buza oly jó, hogy a kereskedelmi miniszterrel egyetemben elhatározták, hogy Párisban egy magyar sütőházat állítanak föl a kiállításra. (Helyeslés.) Szól azután a ruthénekről és kijelenti, hogy ruthének részére kiosztandó területeknél gazdasági szakértőket fog kiküldeni.

A telepítés kérdése.

Majd a telepítésről beszél. A telepítés teljesen vagyontalan elemekkel nem történhetik. A telepesnek vezető elemnek kell lennie. A telepnek az illető család nevének kell maradni, nehogy a törvényhozás intenciója kijátszassék. (Élénk helyeslés.) De meg kell emlékeznie a középosztályról, mely az ország javarészét képezi. Ne arról beszéljünk, hogy ez osztályt miképp lehet helyettesíteni, hanem, hogy miképp kell ezt az osztályt megtartani. (Élénk taps és helyeslés.)

A hitbizományok.

Nem akar kitérni a hitbizományok kérdése elől. Komjáthynek azt feleli, hogy a hitbizományok eltörlését senki sem akarja.

Rakovszky István: Kivéve a kazárokat.

Darányi Ignác: Új bizományokat a felségnek a kormány nem ajánlott és nem is fog

Már a gönczöl rudja lehajolt erősen,
Hűvös, őszies szél volt keletkezében.
Köpenyébe bebújt fél-alva, fél-ébrén,
Melléte a magyar aludott még mélyen.

*

... A föllázadt, fényes angyal
A hogy bukott mennyországából,
Ugy hullt le a magyar zászló
Arad vára bástyájáról.

Aradi vár vaskapuja
Meg-megzörren, megcsikordul,
Magyar foglyok kis csapata
A kapuból visszafordul.

Visszafordul, visszatekint
Még egyszer a messzeségbe,
Hol csatákat nyertek százszor —
Ugy megy kiki börtönébe.

Aradi vár udvarában
Gerle zokog, sír az ágon,
Aradi vár tömlőcsében
Imádkozik tizenhárom.

Aradi vár sánczárkában
Gyilkos fegyvert tölt az osztrák,
S amott messze, künn a réten
Fenyegnek a bitófák . . .

Magyar szeme könnybe lábad,
De csak rejtve, titkon, fájón,

Aradvárból a Biróhoz
Hős lélek száll tizenhárom.

»Irtóztató! Lehetetlen!
Hazugság mind! Alomképek!
Fölkiált az alvó ifju —
Es felebred.

*

Szürkés pír játszik a keleti ég alján,
Már a Véga is csak alig látszik, halvány.
Magyar a lengyelnek megszorítja kezét:
Mit hoz ez a nap ránk? Dicsőséget? Veszélyt?

Főn porlepte hírnök az aradi várból:
Temesvárt elvesztett egész magyar tábor!
Nem maradt belőle csak kettő hiradó,
Maga a két vezér: Dembinszky, Bem apó.

Széles Duna vizén reng egy kicsi csónak.
Dembinszky, Bem apó abban buslakodnak.
Vissza-visszanéznek a Kárpátok felé,
Ugy mennek, úgy mennek Törökország felé.

Poros az országut, kavarog fellebbe,
Ott masiroz busan Görgey seregje.
Átkozódva néznek nagy Temesvár felé,
Ugy mennek, úgy mennek Világosvár felé.

Magyar a lengyelnek megszorítja kezét.
»Isten veled, bajtárs. Nincs már élni miért!
Ráhajlik a lengyel, lázban égve sugja:
»Csak egy szó tartson itt: gondolj a bosszura!»

ajánlani. Csakis nemzetiségi vidékeken erdőbirtokokat fog, ha kéri, hitbizományjal ajánlani. (Élénk hosszas helyeslés.) Ezt is nem elvont szempontból teszi, hanem hogy szolgáljuk a magyar állam fenmaradását.

A kisgazdák érdekei.

Komjáthy és Szinay azokat a vádakot hozták fel, a mit ő már olvasott is a lapokban, hogy a kisgazdákkal nem törődik. Szereti, hogy ez a vád nyilvánosan megjelenjen, legalább foglalkozhatik vele. Miniszteriumában a segédfogalmazótól a legelső tisztviselőig mindenki tudja, hogy a kisgazdák érdekeit tartja első sorban a szeme előtt, mert azokon kell segíteni legelőbb a kik magukon nem tudnak segíteni. (Élénk tetszés.) A népet kell előbb megelégedetté tenni, hogy az ország boldog legyen miként az épületeknél is előbb a talapzatot kell lerakni. (Élénk tetszés a középén.) Statisztikailag felsorolja, hogy mi mindent tett a kis emberek érdekében.

Förster Ottó: (A kis termetű Papp Gézához, a ki az előadói székben állva hallgatja Darányit: Ülj le Géza.) (Zajos derűtség.)

Darányi reflektál ezután Láng Lajos beszédére, a ki igazat mondott abban, hogy a közös vámtérletről több haszna van az osztóknak, mint a magyar mezőgazdaságnak.

Molnár János azt panaszkolta, hogy egy felekezeti jelleggel alakult mezőgazdasági intézetet nem vett fel az országos központ. Ezt ő helyesli. Az állam a segélyt felekezeti különbség nélkül adja, tehát a felekezeti akció ki van zárva.

Beszédjét ezzel végezte: Jelszavakat hallok, agrarius, merkanlitista stb. Ha abban az értelemben említik, hogy szegény volna egy földmívelési minisztertől, ha nem a földmívelést tartaná legszebb, legmagasabb hivatásnak, akkor agrarius vagyok. Ebben a nemes értelemben a kereskedelmi miniszter is merkantilista. De a kabinet kebelében azért nagyon jól megtalálhatjuk az összevezető utat, mely egy célhoz vezet: az ország gazdagodásához.

Nem engedem a felekezeti akciót mezőgazdasági köpenyegben működni, de viszont azt is meg kell gátolnia, hogy a népek kizsákmányolása bizonyos értelemben liberalis zászló alatt történjen. (Zajos tetszés a balon.) Ezzel legújában agyonütnék a liberalizmust. Ezt én annál inkább mondhatom, mert husz éven át sokszor nehéz napokban, mindig első sorban küzdöttem a liberalizmusért. (Tetszés.) A költségvetést elfogadásra ajánlja. (Hosszas taps, éljenzés.) A minisztert körülveszik és üdvözlök.

Öt perc szünet.

Szünet után.

Darányi miniszter beszéde után **Székelgyörgy** szólalt fel s Erdély viszonyaival foglalkozott.

Rakovszky István interpellált a lipitói alispán felfüggesztése dolgában.

Széll Kálmán az interpellációra röviden felelt és kijelentette, hogy megvárja a vizsgálat befejezését, a mikorra igazságos ítéletet ígér.

Tisza István államtitkársága.

Közönséges halandónak nagy dicsőség, ha államtitkársággal kínálják meg; de ha valaki Tisza Kálmán fia, gróf és saját nézete szerint pártvezér, akkor nagyon rosszul esik neki, ha őt nem miniszterelnöknek, rosszabbik esetben miniszternek, hanem államtitkárnak, szimpla

államtitkárnak kandidálják pláne, ha aktiv miniszterelnök kockáztatja ezt a merész jelölést.

Történt a napokban, hogy gróf Tisza István egyik bizalmasa felkereste Széll Kálmánt és megsugta neki, hogy ideje volna a régi párt ragaszkodását honorálni és gróf Tiszát bevenni a miniszteriumba például — földmívelési miniszternek. A miniszterelnök erre azt felelte, hogy ő szívesen látja, ha gróf Tisza lemond az ő kiterjedt közgazdasági tevékenységeiről és nagy munkarejét az államnak szenteli; mivel azonban idősebb politikusokat brüszkírozni nem lehet, ilyen fiatal törekvő talentumnak talán jó lesz a megüresedett *kereskedelmi államtitkári* állás.

Tessék elképzelni Tisza István grófit és melléje ezt a mondást! Természetes, hogy ezért nagy a feszültség Tisza és Széll között és tán még nagyobb Tiszák és Darányi között, kire különben a kormánypárt nagy része haragszik. Kezdődött a dolog az Egán esettel. Szinte bizonyos, hogy Egán egész kirohanását a miniszterrel folytatott beszélgetéséből merítette. A kirohanás teljesen megfelel a Darányi alatt nagyra nőtt szellemnek; a miniszteriumban ugyanis a hazatérő Egánt sorfállal és éljenzéssel fogadták.

Egán rémsok nem tetsző dolgot mondott, a mi az antiszemitikus zajban elveszett, de a pártban megjegyezték maguknak. Rontotta a hangulatot Darányi ellen az a tény, hogy a néppárt szónokai rokonszenveznek a miniszterrel. Bánfnyék ezek miatt határozták el, hogy Darányi tárczája ellen nagy kirohanást intézzenek; a fentiek folytán segítségükre jön gróf Tisza István, a ki a vita során szintén fel fog szólalni és igen kellemetlen dolgokat fog elmondani.

A miniszterelnök mindezekről csak keveset tudott vagy szokás szerint nem gondolt a dologra és a földmívelési vitát megelőzőtti este kérte a pártot, hogy kevesen és röviden, szóljanak a tárgyhöz. A válasz az volt, hogy mindjárt az előadó beszélt két óra hosszat és vagy huszan feliratkoztak, a kik mind igen alaposan beszélnek.

A legjobb a dologban pedig az, hogy a miniszterelnök hű testőrgárdája, a volt nemzeti párt is elősegíti az obstrukciót, mert Darányit meg akarja védeni és felelni akar a kormánypárti padokról felhangzó vádakra.

Ime így respektálják a kormánypárton a miniszterelnök kéréseit . . .

A nagyváradi téli színház.

— A szinügyi bizottság ülése. —

Alig van nap, amelyiken nem tanácskoznak a város házában, vagy a helyszínén Nagyváradi új színházának építéséről vagy berendezéséről.

A szinügyi bizottság, az igazgató közbejöttével tegnap délután állapította meg a helyárat.

Jó magasra szabták az igaz, de számoltak azzal a körülménnyel, hogy ha a közönség színházlátogató kedve megmarad télre is, biztosítani kell az igazgatót és társulatát a tisztességes megélhetésről.

A tapasztalat mutatja meg különben is hogy helyes volt-e a szinügyi bizottság kombinációja.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Jelen voltak: dr. Hoványi Géza elnök, Pallay Lajos, Mezey Mihály, dr. Dési Géza, Kunz Gusztáv, Busch Dávid, Beczkay Lajos, dr. Munk Béla, Stark Gyula, dr. Kornstein Lajos, Radó Ignác, Szűts Dezső jegyző, Somogyi Károly szinigazgató és Linhart Vilmos festő.

Dr. **Hoványi** Géza az ülés megnyitása után előterjeszti, hogy első sorban a helyárat megállapítását tárgyalják. Somogyi szinigazgatót felkéri, hogy terjessze elő tervezetét a helyáratra.

A helyárat.

Somogyi Károly előterjeszti, hogy miként véli a közönség és a szinigazgató érdekében a helyárat megállapítását. Előterjesztése szerint:

4 proscenium páholy à	7 frt —	kr
29 páholy à	6 » —	»
2 másodemeleti páholy à	4 » —	»
51 földszinti zsölye, a 3 első sor à	1 » —	»
184 kórszék à	1 » 20	»
32 támlásszék à	1 » —	»
200 földszinti állóhely 50 kr, deák-jegy	—	» 30 »
32 közép erkélyszék 1. sor	—	» 60 »
22 oldal	1. »	» 50 »
32 közép	2. »	» 50 »
22 oldal	2. »	» 40 »
45 középső ülőhely a többi sor	—	» 30 »
112 karzati ülőhely	—	» 30 »
400 karzati álló hely	—	» 20 »

Ezen számítás szerint egy teljesen telt háznál a napi bevétel 777 frt 90 kr. lenne.

Beczkay Lajos általánosságban elfogadja a szinigazgató proppozícióit, de a páholy árat túlmagasnak tartja. Nem szabad a közönséget elijeszteni a színháztól. Indítványozza, hogy a 21 emeleti páholy ára 5 frtban állapítsák meg. A tervezet 6 frt túl nagy.

Somogyi Károly azt kéri, hogy a páholyok között ne tegyenek különbséget. Ez veszedelmes.

Kunz Gusztáv czáfolja Beczkayt. A páholy sohasem elég drága. 4 zsölyeszék 6 frt, míg ezért a pénzért a páholyba több mehet. A páholy árának arányosnak kell lenni a földszinttel. A helyek egyáltalában drágák lehetnek, de akkor is arányosan kell leszállítani. A szinigazgató által proponált árak a vidéken a legmagasabbak.

Beczkay Lajos azt vitatja, hogy a cél nem lehet más, mint a színház kellő látogatott legyen. Ezért nem szabad nagyon felcsigázni az árakat. Az emeleti páholy 5 frt legyen.

Dr. **Dési** Géza más nézetben van, a javasolt helyárat nem tartja magasnak. Láttuk a nyári színháznál, hogy a közönség egy része nem való volt a páholyba. (? !)

Mezey Mihály nem fogadja el az előterjesztett javaslatot, mert az, a mi viszonyainkkal nem egyeztethető össze. Ha abba bele mennének, a szezon közepén kellene a helyárat leszállítani. A proscenium páholy ára 6 frt, a többi páholyé 5 frt legyen. A földszinten 1 frt 20 kr., 1 frt és 80 kros helyárat legyenek.

Dr. **Hoványi** Géza nagyobb bajnak tartaná azt, ha időközben kellene emelni a helyárat. A nyári színházhoz képest így is csekély az emelkedés. A földszintet egyenrangúvá kell tenni a páholyal.

Szavazásra kerülén a sor, a többség a szinigazgató javaslatát fogadta el.

A határozat kimondása után némi módosítást tettek a földszinti ülőhelyek beosztására nézve.

Somogyi Károly ezután kijelentette, hogy az idénybérletnél 40 %-ot enged a helyáratból; e szerint az idénybérlet ára a következő lesz:

	Idénybérlet.	180 előadásra.
Proscenium páholy	865 frt.	760 frt.
Páholy	800 frt.	720 frt.
Zsölye	187 frt.	165 frt.
Kórszék	137 frt.	130 frt.
Támlásszék	123 frt.	108 frt.

Ezután arról volt szó, hogy kisbérletek lesznek-e a téli színháznál, ezt azonban eljuttették, de kimondták, hogy páros és páratlan bérlet, esetleg hármas (A. B. C.) bérlet lesz. Ez a jelentkező bérlet számától függ.

Felkéri a bizottság úgy az eddigi törzs-bérletet, mint az új bérletet, hogy április hó 15-ig dr. Hoványi Géza, vagy Mezey Mihálynál jelentsék be bérlet iránti szándékukat. A régi bérletnek időn belül előnyt biztosítanak.

Kimondta a bizottság azt is, hogy a két emeleti proscenium páholyt nem lehet bérletbe

adni, hanem ezek a napi szükséglethez képest adatnak ki.

Az előfüggöny.

Linhart Vilmos diszletfestő bemutatta az általa készített előfüggöny-vázlatokat.

Radó Ignác dr. és Rimler Károly semmi-kép sem akarták elfogadni azt az előfüggöny-vázlatot, a melyet a színház építésére felügyelő bizottság elfogadásra ajánlott.

A többség azonban az ajánlott vázlatot fogadta el s ajánlja megrendelésre a közgyűlésnek. A plenum előtt természetesen joga van minden bizottsági tagnak más indítványt tenni.

Ezután az egyes diszlet vázlatokat válto-gatta ki a bizottság, a melyeket megrendelésre ajánl a közgyűlésnek.

Az ülés este későn ért véget.

A tüdővész gyógyítása.

A mióta Koch tanár reményt ébresztett az emberiség szívében, hogy azt a betegséget, a melyet bátran a korszak betegségének lehet mondani, specifikus szerrel meg lehet gyógyítani, azóta az orvosi tudomány nem szűnt meg szítani és nagyra növelni ezt a reményt.

A tudósok bevonultak laboratóriumaikba és keresték kutatják a módot, hogy miképpen lehet a gyilkoló betegséggel megbirkózni. Ki is szívárgott egy-egy hír a vizsgálatokról. Itt is, ott is fölmerült egy vizsgálat eredménye, hogy azon a nyomon, a melyen Koch haladt tovább, sikerült egy módot kitalálni, a mely a tüdő-vész borzasztó folyamatát, ha megtámadja a szervezetet, meg lehet akasztani. A befeccsen-dezések, vértisztítási módok, szerumok egész sora merült föl, a melyek egyideig új reményt támasztottak, de azután csakhamar vége sza-kadt ennek a reménynek. A tüdővész szedte tovább az áldozatait és úgy látszott, az orvos-természettudomány minden nagy haladása, min-den hatalmas eszköze megtörik azon a parányi kis mérges anyagon, a melyet tuberkulózis-ba-czilusnak nevez az orvosi tudomány.

Most Párisból újra érkezik egy távirati hír, a mely minden részében alkalmas arra, hogy a tüdővészesek reményét föltámaszsa. A távirat következőképen hangzik:

Páris, márczius 14. A Revue des Revues egy cikket közöl, a mely szerint a tuberkulózis gyógyításának problémája *végkép meg van oldva, még pedig egy marhahusból kisajtott nedv vagy sérum alkalmazásával.* A fölfedezés Richet Charles és Haricourt orvosoknak, a szé-rumos gyógyítómód megalapítóinak kö-zönhető.

A szerencsések tehát, a kiknek a hiforrás szerint sikerült fölfedezniök a romboló beteg-ség ellenmégét Richet és Haricourt. A hír bizonyára szárnyaira veszi e két nevet és elvi-szi a szélrózsa minden irányába, az ötvilágrész népei közé, mindenüvé, a hol küzködnek a pusztító betegséggel. Mert nincs ország a föld-tekén, a hol ez a betegség be nem fészkelte volna magát és a hol tömegesen ne szedné áldozatait.

Bizonyára meg is indul majd a zarándok-lás Páris felé, a honnan megint szétterjed a reménység a betegekre.

Csak azután ne bizonyuljon hiunak ez a reménység is, mint a többi, a mely éppen olyan gyorsan merült föl, a milyen gyorsan tűnt le megint.

Márczius 15.

Nemzeti ünnepnapunkra ébredtünk föl újra s úgy találjuk, hogy e nap varáz-sereje nem fogy az eltűnt félszázad után sem, de mint egy ős nemzeti monda — nagyságában, fönségében egyre gyara-podik. Márczius 15-én született meg újabb alkotmányosságunk s felszabadított szárnyakkal rohant az ország a fejlődés útjain.

Az eszme, a mi e napot életre kel-tette, jó volt, szép, hazafias önzetlen eszme volt s ha mégis egy félszázad után hibát lelünk benne, ne higgyétek, hogy az eszme maga hibás. Óh nem! Márczius 15 csak igaz eszméket hirdetett, önzetlen emberek hirdették azokat.

A kivitelben, a félszázados fejlődésben van a hiba, a mit e nagy napon el kell felednünk, hogy márczius idusát lelkesen ünnepeljük.

Nagyvárad hazafias polgársága és minden közintézete igyekszik részt venni e nagy nemzeti ünnepen.

Az ünnepélyek sorrendjét a követke-zőkben adjuk:

A nagyvárad kir. jogakadémián. Tegnap-i sá-munkban tévesen közöltük a joghallgatók ünnepélyének műsorát. A d. n. 5 órákor kez-dődő ünnepély a következő pontokkal fog meg-tartatni:

1. Megnyitó beszéd, mondja *Medvigy* Gábor.
2. Nemzeti dal, szavalja *Knapp* Lajos.
3. Ünnepi beszéd, tartja *Krüger* Aladár.
4. Mi a haza? Ábrányitól; szavalja *Sebő* Mihály.
5. Alkalmi beszéd, mondja *Ormay* Lajos.
6. Márczius 15, Jakab Ödöntől; szavalja *Krüger* Jenő.

Az ünnepélyen a joghallgatók egy része diszmagyarban fog megjelenni, a mi azt bizo-nyára külsőleg is érdekessé fogja tenni.

A nagyvárad premontrei rendü *főgymná-zium* Eötvös önképzőkörre *délelőtt 11 órákor* rendez ünnepséget a következő műsorral:

»Induló« Tutsek Ferenczről előadja a zene-egyesület. Elnöki megnyitó, tartja Prág Ferencz ifj. elnök. Kossuth nóták, előadja a zeneegyesület. »Megemlékezés«, irta München Szilárd VIII. o. t. szavalja Baly László VIII. o. t. »Alkalmi beszéd«, tartja Pataky Arnold VIII. o. t. »Szózat« előadja a főgymn. dalegyesület. »Egy gondolat bánt engemet«, melodráma, Petőfi Sándortól, szavalja Boló László VII. o. t. zongorán kíséri Waldmann Géza VIII. o. t., »Talpra magyar« Petőfi Sándortól, szavalja Fe-hér Adolf, »Nemzeti zászló«, éneklí a dalegyesület. »Rákócz induló«, előadja a zeneegyesület.

A *főreáliskola ifjuságának* ünnepélye *délután három órákor* fog lefolyni. Ezen ün-nepély műsora a következő:

Nyitány. Vomácska Józseftől. Előadja: a zene-
kar. Megnyitó. Mondja: Fried Lőrincz, az önk. kör.
ifj. elnöke. Talpra magyar . . . Szavalja Nyilas La-
jos VII. o. t. Rákóczy kesergő. Zenekisérettel éneklí
a dalkör. Ünnepi beszéd, mondja Rippner D. az
önk. kör titkára. Csatadal. Éneklí a dalkör. Kurucz
tábori dal. Előadja a zenekar. Márczius 15-én.
Drámai költemény, Földes Imrétől. Zenekisérettel.

Személyek:

Magyar ifju . . . Löbl Ferencz VIII. o. t.
Elégedetlen . . . Zsirkay János VIII. o. t.
Idegen ifju . . . Hendel József VII. o. t.
Induló, előadja a dalkör. Faust, Gounodtól.
Előadja a zenekar.

A nagyvárad *felső kereskedelmi iskola* ifjusága délután 3 órákor a »Kereskedelmi Csarnok«
disztermében hazafias ünnepélyt tart.

Műsor: 1. Isten áldd meg a magyart; előadja
az ifjusági énekkar. 2. Nemzeti dal, Petőfi Sándor-
tól; szavalja Hencz Lajos középső osztályu tanuló.
3. Tavasz elmúlt . . . Kossuth Lajos azt izente . . .
előadja az ifjusági zenekar. 4. Ünnepi beszéd, Mó-
nus Ferenczről. 5. 1848. márczius 15., Petőfi Sán-
dortól; szavalja Szabó Ernő f. o. tan. 6. Koldus
éneke, Arany Jánostól; szavalja Kohn Gábor k. o.
tan. 7. Rákóczy dal. Rákóczy nótá, Rákóczy induló;
előadja az ifjusági zenekar.

A nagyvárad *községi polgári leányiskola*
s a vele kapcsolatos *női kereskedelmi tanfolyam*
d. e. 11 órákor hazafias ünnepséget rendez követ-
kező műsorral: 1. Hymnusz Erkel Ferenczről; éneklí
a polg. leány isk. dalkör. 2. Megnyitó beszéd. 3.
»A legszebb nap« Versényi Györgytől; szavalják:
Katona Ilonka, Barry Olga és Ragány Juliska I. o.
tanulók. 4. »Gákor Aron«, Beleznay A.-tól; éneklí
a dalkör. 5. »Márczius 15«; párbeszéd, irta özv.
Személy Kálmánné; előadják Sütő Gizella és Tlucck
Iren IV. o. tanulók. 6. Nemzeti dal, Beleznay A.-tól;
éneklí a dalkör. 7. »Él Petőfi«, Incedi Lászlótól;
szavalja Schvartz Boriska II. o. tan. 8. »Magyar
dalok«, czimbalmon előadja Oláh Mariska IV. o.
tanuló. 9. »Emlékezzünk«, Fonyad Endrétől; sza-
valja Miskolczy Ilonka IV. o. tan. 10. »Rákóczy
induló«, éneklí a dalkör. 11. »Előre«, Endrődy
Sándortól; szavalja Böttger Angéla III. o. tanuló.
12. »Zöld leveles fehér«, éneklí a dalkör. 13. »Szi-
láncok«, széppróza; előadja Goldberger Gizella IV.
o. tan. 14. »Mgyarhonban az alföldön születtem«;
Beleznaytól; előadja Kospusz Vilma. 15. »Petőfi«,
Szabolcska Mihálytól; szavalja Westfried Blanka, a
női kereskedelmi tanfolyam hallgatója. 16. »Szózat«
éneklí a jelenlevők.

A *közs. polgári fiu iskolában* az ünnep-
ség műsora a következő:

Hymnusz, éneklí az ifjusági énekkar. Alkalmi
beszéd, tartja Huszár Károly tanár. Honfidal, éneklí
az ifjusági énekkar. Márczius 15-ike, Jakab Ödön-
től, szavalja Reisz Géza IV. o. Nemzeti dal, Pető-
fitől, szavalja Czika III. o. Gábor Áron, éneklí az
ifjusági énekkar. Márczius 15-ike Petőfitől, szavalja
Székely Lajos IV. o. Hazáról, Pósa Lajostól, sza-
valja Krausz Ferencz IV. o. Kossuth Lajos, éneklí
az ifjusági énekkar. Egy gondolat bánt
Petőfitől, szavalja Klein Sándor II. o. A rab, Pe-
tőfitől, szavalja Hadzsics Kamil IV. o. Szózat,
éneklí a jelenlevők. Az ünnepély kezdete fél 9
órákor.

A *várad-váraljai közs. elemi fiu iskolá-
ban* délelőt 8 órákor, a *várad váraljai közs.
elemi leány-iskolában* pedig délelőt 9 órákor
lesz az ünnepély.

A nagyvárad *egyletek* közül is több meg-
ünnepli márczius 15-ikét így:

A »*Nagyvárad Réti Népkör*« a saját he-
lyiségében *délután 4 órákor* a szabadság felvir-
radásának emlékünnepeét tartja, melyre a hazafias
közönséget ez utou hívja meg a választmány. Mű-
sor: 1. »Hymnusz« éneklí Damó Antal, Daday Jó-
zsef, Dobó János, Balogh Károly, Boócz Jenő, Ke-
meczy Bertalan, Juhász Károly, Vass István és
Kalmár Illés urakból alakult négyes kar. 2. »Fel-
olvasás« Kiss Kolozs Jenő premontrei kanonok ur
által megtartva. 3. »Talpra magyar« szavalja Ke-
meczy Bertalan ur. 4. »Szózat« éneklí a négyes
kar. Belépti-dij nincs.

A *várad-velencei és váraljai Népkör*
szintén megünnepli márczius 15-ikét. A Népkör
ez alkalomból este 8 órákor a kör saját helyi-
ségében társas vacsorát rendez.

A *48-as honvédek* a Kispipa vendéglőben
este társas vacsorára jönnek össze, rendes szo-
kásuk szerint. Az öreg honvédek társas vacso-
rája 8 órákor kezdődik.

A *vidéken* is mindenütt megünneplik a
mai napot. A megyének alig van községe, hol
ünnepély ne lenne.

Ünnep a honvédsiroknál. Az issaszegi csatában elnémult hősök sirja felett pár év óta szintén tartanak beszédeket és hazafias ünnepélyt március 15-én. Az emlékeztetés nagy csata napját, melyben először ütközött meg diadalmasan az egyesített honvédsereg Windischgütz főserégével, külön is megünneplik Issaszeg és a főváros hazafias polgársága és egyletei ápril elején, mert 48-ban erre az időre esett a nagy hét, szabadságharcunknak is nagy hete. A március idusán megszületett szabadság hősi mátyujainak porladó hamvai felett az idén **Tankó János** az ismert fővárosi tanár fog ünnepi beszédet tartani. **Mig Bajay** Ilona a község egyik előkelő családjának bájos fiatal tagja gyönyörű koszorút helyez a hősök sirjára. Az aszódi 48-as párt hazafias ünnepélyén pedig **Ludvig** Béla fogja méltatni azokat a nagy eszméket, melyek március 15-én az emberi szabadság alakjában testet öltöttek.

Ugron Gábor naplója.

— A »Hét« konyhájáról szabadon eilesve. —

Szerda.

Mégis csak lesz most már valami azt hiszem. Az én szemeim sosem szoktak csalni.

Nem tudom mitől bokrosodtak meg ismét Karoluszek és Légrádyék, de ismét dühöngenek. Persze ellenem. Azt veszik észre ugyanis, hogy csak egy kicsit halltam meg és most egészen agyon akarnak ütni.

Tyhű! micsoda vihar. Csak úgy röpködnek az eféle menykövek, mint a »piszkos Vaterland« — »ultramontán banda«, — »Schakespíri szörnyűségek«, — »zinizmus«, — »Magyarország reputációja« — stb. Hanem kiállottam én már nagyobb viharokat is.

De már az ellen még a hótt is tiltakozik, hogy Bánffy üttetését Magyarország reputációja megsértésének vegyék. Még a magyarfaló német sajtó is tud disztíngválni és nem meri azt állítani, hogy az egész ország alkotmánysegőkéből, választási kasszát sikkasztókból áll, de Légrádyékat annyira elvakítja a düh, hogy már a tordai hasadékokat sem vennék észre. És ne légyek az ilyen miatt dühös, mikor alkotmányos érületemben folyton megbántanak.

Meg van fogva a róka, — úgy látom Bánfykám. Nem elég neked a magas főudvarmesteri méltóság, hogy mindörökre mentve légy attól, hogy kérdőre ne vonjanak a büneidért, hát most már magadra teregetnéd akár a kínai császár palástját is, hogy mentve légy a szidalmaktól. Vagy mit is jelent az mást, a mikor kiállsz és azt kiáltod 60.000 telé, hogy a ki engem megsért, az Magyarország reputációját sérti meg.

Nem addig van a! Lerángatlak én akár milyen magasra mászol föl is.

Hanem az tetszik nekem, hogy engem újra kezdenek letárgyalni. Csak rajta marakodjatok. Nem szólok bele egy árva szót sem, pedig tudom, hogy kapnátok rajta. Azt pedig határozottan visszautasítom, hogy ezt a legutóbbi cikket én irtam volna a Vaterlandba. Nem, százszor nem!

Elég volt egyszer, de azt nem bántam meg. Egy eszközt nem használok kétszer. Különbben is én inkább vagyok a szónak embere s ha hozzá jutok, hogy meghallgatnak, majd ismét kivégzek valakit, még pedig azt, a ki engem végzett ki. Nem más az, mint a ki a kibékülési lakomákon olyan sokszor szorongatta az én kezemet. A kigyó! Ki hitte volna, hogy belém harap. Csak addig is gondolkodni fogok, hogy ne mindennapi köztudomású dolgokkal álljak elő.

Most pedig megyek lelkesedni Gyöngyösre.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Márcz. 19. Esküdtszéki tárgyalás.
Márcz. 21. Esküdtszéki tárgyalás.
Márcz. 23. Esküdtszéki tárgyalás.
Márcz. 23. Közuti vasut közgyűlése.
Márcz. 27. Megyei közgyűlés.

* **A villamos vasut.** A belügyminiszter ismert határozatát, melylyel a villamos vasut építésére vonatkozólag kötött szerződést jóváhagyta, a tanács kiadta a közuti vasuti részvénytársaságnak s egyszersmint felhívta, hogy a vasut építésére vonatkozó terveket, a vonalak helyszínrajzát, az építendő épületek terveit nyolcz hét alatt mutassa be. Egyszersmint felhívta a tanács a rendőrkapitányi hivatalt, hogy a vasuti forgalom érdekében szükséges szabályrendeletet készítse el.

* **Kitüntetések.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy Ő Felsége az igazságügy terén szerzett érdemeik elismerésül dr. **Szekely** Ferencz budapesti főügyésznek a Lipót rendlovag keresztjét és dr. **Balogh** Jenő egyetemi tanárnak a harmad osztályu vaskorona rendet, **Bitsánszky** Ede miniszteri tanácsosnak és nagybányai bányaigazgatónak nyugalmaztatása alkalmából a Lipót rend lovag keresztjét adományozta.

* **A színház villamos világitása.** A város biztosította már a színház villamos világitása berendezését, de a hajtórőr, illetve a villanyfejlesztő telep kérdését függőben hagyta. Mint értesülünk a közuti vasut elállva azon szándékától, hogy a hajtórőt szolgáltassa s így a porondon csak az Egyesült-villamos és a Ganzgyár fognak küzdeni, alighanem az előbbi diadalával.

* **Ügyészi megbizottak kinevezése.** Az igazságügyminiszter **Konrad** Ernő székelyhidi ügyvédjelöltet ügyészi megbizottul, **Kaló** János székelyhidi járásbirósági aljegyzőt pedig ügyészi megbizott helyettesül kinevezie.

* **Bolgár tanulók Nagyváradon.** A kustendili bolgár tanulók Nagyváradra akarnak jönni s ez iránt megkeresték a város polgármesterét. A tanács kimondta, hogy a bolgár tanulókat vendégeitül tekinti, a Zöldfában szállásolja el őket egy napra s a következő nap az intézeteket és telepeket mutatja be nekik: székesegyház, orth. izr. templom, muzeum, megyeház, polgári-, ipar- és reáliskola, főgimnázium, hadapródiskola, Andrényi, Kunz üzletek, Moskovits cipőgyár, kereskedelmi iskola.

* **Végrehajtói kinevezés.** Az igazságügyminiszter **Szabó** Béla élesdi járásbirósági díjnokot az élesdi járásbirósághoz végrehajtóvá kinevezte.

* **Értekezlet a szeszkontingens ügyében.** **Lukács** László pénzügyminiszter elnöklése alatt értekezletet tartanak a szeszkontingens elosztása ügyében, melyet Nagyvárad város is feliratilag támogat. A vitában tevékeny részt vesz a Léderer és Kálmán szeszgyár kiváló igazgatója: **Weisz** Gábor, a ki az értekezletre megvan hiva.

* **Leitatas miatt halál.** F. hó 10-én együtt iddogáltak **Köbölkuton** a Klein Móricz korcsmájában ifj. **Végh** Mihály köbölkuti lakos, **Molnár** Lászlóné sz. Babál Klára, **Varga** Gábor egy 12 éves kondásgyerek, meg **Haszucsi** Gergely a falu bolondja. E diszes társaságban elhatározta ifjabb **Végh** Mihály azt a hőstettet, hogy mind egy szálíg leitatja őket. Hozatta tehát a pálinkát bőven s az asszony, a kondásgyerek, meg a hülye ivott derűre-borura,

ugy hogy **Végh** Mihálynak nem is kellett nagyon kínálkozni. Később azonban nem valami épületes látványnak volt színhelye a korcsma, a részeg asszony, a kondásgyerek, meg a hülye tánczolni kezdtek, a mi **Végh** Mihálynak szintén nagyon tetszett és a pálinka hozatalnak vége-hossza nem volt. Egyszerre azonban vége szakadt a **Végh** Mihály mulatságának, mert a diszes társaság teljesen elázott s eszméletlen állapotban feküdtek a korcsma földjén. Az elázott emberek semmi életjelt nem adtak magukról, **Haszucsi** Gergely pedig nem is ébredt föl többet, mert másnap este 9 órekor meghalt. Az elhunyt testvére **Haszucsi** Ferencz köbölkuti lakos bűnvádi feljelentést tett ifjabb **Végh** Mihály ellen s a kir. törvényszék az elhunyt **Haszucsi** Gergely exhumálását elrendelte.

* **Dr. Tauffer Vilmos kormánybiztos.** A miniszterelnök dr. **Tauffer** Vilmos budapesti egyetemi tanárt a bábaképzés fejlesztése céljából az ország különböző helyein felállítandó tanfolyamok szervezésének és előkészületeinek munkálataival megbizta s őt a kormánybiztosi hatáskörrel ruházta fel.

* **A sertésvásártér ügye.** A sertésvásártér elhelyezése ügyében **Hegedüs** Sándor miniszternek jelenti a tanács, hogy nincs hivatalos tudomása a sertésvásártér rendezéséről s így visszatetszést sem kelthetett a belügyminiszter ismeretlen határozata, a melyet a tanács már kétszer megsürgetett.

* **Azok a bizonyos burok!** Egyik helybeli lap bizonyos búrokról tett említést, a kik bizonyos számban és végre bizonyos időben Nagyváradon keresztül utaztak. *Deutsche Börzenzeitung* az állítólagos búrokról a többi közt ezt mondja:

»Egy magát búrnak mondó zenésztársaság utazik ez idő szerint Ausztriában és Magyarországon. A társaság vezetője, akinek **Wolf** a becsületes neve, a Transzváiban tetszetős van **Vollenhoven** nevet vette föl és mindenfelé azzal a mesével szolgál, hogy ő és társai, fájdalom, még a háboru kitörése előtt indultak utnak és addig, amig a háboru véget nem ér, nem mehetnek vissza hazájukba. Csakhogy ez a **Wolf** ur és derék zenészei még soha életükben sem voltak Transzváiban. **Wolf** az 1895-iki amszterdami kiállítás alkalmával szervezte bandáját és holland mesterek műveit adta elő. Később **Wolf** ur Kadixba ment zenekarával, mig most az osztrákok és magyarok nagy búrszeretét igyekszik a saját javára kihasználni.

* **A kerületi betegsegélyző pénztár gyűlése.** A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár a hivatali helyiségében (Apáczá-utca, Dr. Rothmann ügyvéd háza) folyó évi márczius hó 18. esetleg 25 napján délelőtt 10 óraker rendez évi közgyűlést tart. **Tárgysorozat:** 1. Az igazgatóság jelentése és a zárszámadások előterjesztése valamint a felmentvény iranti határozat. 2. A felügyelő bizottság választása. 3. A választott bíróság választása. 4. Négy igazgatósági rendes és négy póttag választása. 5. Egyébb indítványok. **Az igazgatóság.**

x **A hölgyközönség figyelmébe ajánljuk.** **Révész** Sándor fővárosi kereskedő hirdetését, mert kellemes meglepetésben részesíti önönmagát azon hölgy, ki szükségleteit a fenti czéguél szerzi be, ahol a legszolidabb kiszolgálásban részesül.

Rabló támadás Zajnay kanonok ellen.

— Törvényszéki tárgyalás. —

Nagyvárad, márcz. 14.

Még mindnyájunk emlékeztetésében van az a merénylet melyet egy dologtalanul ténfergő alak követett el a I. sz. káptalan egyik jó szivéről ismert tagja **Zajnay** János pápai prelátus, prépostkanonok ellen. A merénylet híre megdöbben-

tette annak idején Nagyvárad minden társadalmi körét.

A merénylő *Molnár József* egy hatlövetű revolverrel ment be a kanonok lakására, nyilván azzal a célzattal, hogy fosztogasson s hogy e célját annál szabadabban érje el, arra szolgált a revolver, melyet a kanonok mellének szegzett. Zajnay segélykiáltására előjöttek a házbeliék, az utcáról pedig *Fetser* Antalkanonok, dr. *Szemethy Géza* püspöki titkár, *Mayer* Antal, *Nyáry* Ignácz udvari papok, a bérkocsis, a ki a merénylőt hozta s a merénylőt lefűllették.

Az ügyet ma tárgyalta a nagyvárad kir. törvényszék. A tárgyalásról tudósításunk a következők:

A Zajnay János kanonok ellen elkövetett merénylet ügyében tegnap délelőttre volt kitűzve a végtárgyalás, mely 9 órakor vette kezdetét.

Elnök dr. *Móré Pál*, bírák *Simay Gyula* és *Máté György*, jegyző *Sztachó Károly*. Elnök ismerteti az ügyet és konstatálja, hogy a tanuk mind jelen vannak. Szuronyos őr kíséretében jelenik meg a vádlott. Alacsony zömök ember, konok tekintetű. *Molnár József*, 32 éves Hegyköz-Ujlakra való.

Az elnök a panaszost hallgatja ki elsőnek,

Zajnay kanonok kihallgatása.

Zajnay János dr. *Grósz Albert* és *Schweiger Ede* ügyvéd kíséretében jelent meg, az elnök felhívására a következőkép adja elő az esetet:

— Az eset a következőkép történt. Az nap délután 4—5 óra között vártam Reich kereskedőt, ki a boromat akarta megvenni. Új bort. Rendszerint az emeleti szobámban szoktam tartózkodni, azonban Reichot várva lejttem az ebédlőbe. Fel s alá sétáltam a szobában, mikor a szolgáló bejött jelenteni, hogy egy ur akar velem beszélni. Én az ajtónak háttal álltam és a tükröből láttam, hogy nem az lépett be az ajtón, a kit vártam. Felé fordulva kérdeztem.

— Mit akar?

— Négyszem között szeretnék beszélni.

— Kicsoda maga és hova való?

— Négyszem között szeretnék az urral beszélni ismételte ez, mire én erősen rászóltam:

— Nekem nincs titkom magával. Nincs semmi beszédem magával.

— De van nekem — mondta ő s belenyulva a zsebébe revolvert húzott elő.

Ezt meglátva rákiáltottam!

— Mit még revolvert hozott! és hirtelen jobb kezemmel megfogtam a revolver csövét. Szerencsémre azonban annyi lélekjelenlétem volt, hogy a csövet a felfelé fordítottam. Geiszberg kisasszony az én gondnoknőm, a ki az ablaknál varrt, jelt adott kifelé — én pedig a lábommal rugdostam az ajtót. Erre bejött valaki, a kit én nem ismertem, azt mondta:

— Tessék elereszteni, én hoztam ezt a gazembert!

Hogy azután mi történt, azt nem tudom. Pár percz múlva, mikor kinéztem, az ember ott feküdt és *Fetser* kanonok rajta térdelt. Ott voltak *Mayer* és *Szemethy* udvari papok, kik épp akkor a szemináriumba mentek és a zajra lettek figyelmissé. Arra emlékszem, hogy a vádlott *Fetser*nek, a ki a mellén térdelt, panaszkodott, hogy a melle fáj, mire *Fetser* azt felelte:

— Nem tesz az semmit, hadd fájjon. Én a földön fekvő emberre ránéztem és kérdeztem:

— Vajjon mivel bántottam én magát, hogy velem így bánjon.

Időközben előjött a negyedik udvari pap, *Nyári* is, a ki a bérkocsival a vasúthoz akart

hajtani — rendőrért. De mert a kocsis a támadóval volt elfoglalva — visszatért.

A hetesem megkötözte *Molnár* kezét lábát és egy rendőr bekisérte. Ugy emlékezem azonban, hogy előbb hátba vágta. Így történt az, a mennyire nekem tndomásom van az esetről.

Simay Gyula: Ismerte Nagyságod előbb *Molnár Józsefet*?

Zajnay: Sohasem láttam.

Simay: Nem állott szolgálatában?

Zajnay: Nem!

A vádlott.

Molnár József: Sokszor hallottam, hogy a kanonok urak megsegítik a szegény embert 50—60 krajczárral, vagy egy forinttal. Ilyen segélyt akartam én is kérni. Szégyeltem kérés-sel beállítani és sokáig haboztam a kimenetellel. Végre is, hogy gyávaságomnak véget vessék, kocsiba ültem és kihajtottam. Legelőször beállítottam *Radnay* kanonok urhoz, kezét csókoltam neki és mikor kérdezte, hogy miért jöttem, azt feleltem, hogy ki akarok keresztelkedni. Erre ő a plebánoshoz utasított. Miután itt semmit sem kaptam, beállítottam *Zajnay* kanonok urhoz. Neki is kezét csókoltam s mikor ő tőle sem kaptam segélyt, kivettem a revolvert és kínáltam neki megvételre.

Elnök: Ilyet ne mondjon, hiszen maga rabolni ment oda.

Vádlott: Egy rabló nem megy fényes nappal rabolni és nem megy kezét csókolni.

E: Próbált maga azzal a revolverrel löni?

V: Nem soha!

E: Kitől vette?

V: Egy zsidótól.

E: Mikor?

V: Két évvel ezelőtt.

E: Ha könyörödmányt akart kérni, miért ment bérkocsin?

V: Mert nem tudtam magam másképp rászanni arra, hogy kérni menjek.

E: A rendőrségnél másképp vallott.

V: Igen, mert mikor beléptem, azzal fogadtak: Te akartad a *Zajnay* kanonok urat megölni, mindjárt szétverem a fejedet ezt a revolvert.

E: Hát a vizsgálóbírónál is fenyegették?

V: Nem, de ott csak lemásolták a rendőrségnél felvett jegyzőkönyvet.

E: Hát a 29 golyót is elakarta adni?

V: Igen.

E: Hallja bajos ezt elhinni.

Védő: Igen kérem az elnök urat, vádlottól megkérdezni, hogy ki tanította be arra, hogy így hazudozzék.

V: Nem tanított senki.

Védő: Szomorúan veszem tudomásul a vádlott erze ellenszenves vallomását.

E: Miért nem vallott így a rendőrségnél is?

V: Azt mondták, szét verik a fejemet.

E: Az nem hihető.

Védő: Mióta nem volt az eset előtt keresete?

V: Két hét óta.

A tanuk kihallgatása.

Geiszberg Emma kisasszony előadja, hogy csak akkor lett figyelmes a jövevényre, a mikor az indulatosan kiáltott:

— Pénzt akarok!

A mikor látta, hogy hányadán van a dolog, a villanycsengőhöz ugrott s a gombot megnyomta. Az ezután történetéről már nem igen tud semmit, mert csak azt látta már, a midőn *Fetser* nagyságos ur meg még többen letepertek és megkötözték az illetőt.

F. (a vádlotthoz.) Mit szól ehhez a vallomáshoz?

V: Nem igaz kérem!

Nagy Eszter konyhaszolgáló mikor a kiáltást, meg a csengetést hallotta, leszaladt az ajtó elé a kocsisért, bekiáltotta az utcán levőket s rendőrért szaladt.

Szilvásy János bérkocsis vallomásában csak annyi új van, hogy a *Molnár József* revolvere el volt zárva.

A tanuk kihallgatása véget érven, dr. *Dési Géza* védő még egy kérdést intéz a panaszoshoz:

Védő: Nagyságos uram! Megijedt a vádlott fenyegetésétől? Ha igen, ugy miért nem adott pénzt?

Zajnay: Ő pénzt nem kért. Csak azt mondta, hogy négyszem között akar velem beszélni. Erre mondhatom, én nekem nincs titkom és pénzt nem adok. Az illetőt sohasem láttam, hát hogy adhattam volna neki pénzt. Egyáltalán nem úgy viselkedett mint egy szegény ember, a ki alamizsnát kér. Még egy körülményt akarok elöadni. Én rendszerint oda-fenn tartózkodom az emeleten egyedül. Az igaz, hogy itt is van villamos csengő de, hogy mit tett volna, ha velem egyedül találkozik, mikor két ember előtt is oly vakmerő volt, azt el sem tudom képzelni. Mindenesetre az Isteni gondviselés ujját látom szerencsés megmenekülésemben.

E: Meg volt-e félemlítve vádlott fellépésével Nagyságod?

Zajnay: Nem is volt időm eszmélni, mert a revolvert, a mint megláttam, mindjárt megkaptam.

A törvényszék ezután megeskettette a panaszost és a három tanut.

Vád- és védbeszéd.

Vámossy kir. alügyész ismertette a tényállást a rablás kísérletében kéri kimondani a bűnöst.

Dr. Dési Géza: Ismerteti azt a végtelen nyomort, a melyben *Molnár* és családja volt és abban találja a tett indító okát, majd fejtegeti, hogy itt nem rablási kísérletről, hanem zsarolási kísérletről van szó. Kéri a vádlottra ezen minősítés mellett, minél hosszabb büntetés kiszabását, Mert az *Molnár* és családja boldogságot jelent. Addig sem ő sem családja nem éheznek.

Az ítélet.

A kir. törvényszék *Molnár Józsefet* rablás kísérletében mondja ki bűnösnek és *másfélvi börtönre itéli*, melyből a vizsgálati fogsággal *három hónapot* kitöltöttnek vesz.

Az ügyész, védő és vádlott belenyugosznak az ítéletbe.

Délafrikai háboru.

London, márczius 14 *Salisbury* lord az angol alsóházban a burok békefeltételeire nézve beszédet mondott, amelyben a két elnök feltételeit *arczállanságnak* nevezte el.

London, márczius 14. A Reuter-ügynökségnek jelentik Pretóriából 10-iki kelettel: Joubert ma reggel ideérkezett, hogy a kormányval tanácskozzék. A hir békealkudásokról szól, de hivatalosan még semmit sem közöltek erre vonatkozólag.

London, márczius 14. A Reuter-ügynökség jelenti Lundeansnekből 10-iki kelettel: Egy angol csapat tegnap két tiszt vezetése alatt egy nagy fölkelősereggel találkozott, a mely azért jött, hogy 5900 darab fegyvert és temédek lövészerrel szolgáltasson ki az angoloknak. Azt hiszik, hogy ma még több lázadó fogja magát megadni. A lázadók között, a kik magukat megadták, három lovas-zászlós is van. Az átadott löszer között robbanó lövedékek is voltak. Foglyok jelentése szerint más fölkelők *Barkley-Passban* adták meg magukat. *Cronje Gibeon* parancsnokhoz, a ki csapatával ellentáll *Brabant* tábornoknak, követeket küldtek, hogy értesítsék a fölkelők megadásáról. *Cronje* megdöbönt, mikor megtudta, hogy az oranjei polgárok cserbenhagyták. *Barkley* kerületben nincs többé ellenség.

Stormberg, márczius 13. Reuter. *Brabant* tábornok vasárnap reggel *Aliwalnorthba* érkezett. *Szombaton* heves harcztot vívott a sereg. Az ellenség vasárnapra virradó éjjel visszavonult a folyón túl

London, márcz. 14. A Reuter-ügynökségnek jelentik Herschelből: Hock őrnagy egy fokföldi rendőrcsapattal újra megszállta Barkly-Eastet.

London, márcz. 14. A Times-nak jelentik Lourenco-Marquezból 12-iki kelettel: Egy bur békeküldöttség, a melynek tagjai Fischer, Wolmarans és Wessels, holnap Európába utazik.

London, márcz. 14. Az angol kormány békeflötételei szerint a két köztársaság egészen *angol dominiummá* válnék katonai kormányzattal.

IRODALOM.

Szt. József tisztelőihez. Márczius hónapban alkalomszerű a *»Márcziusi ibolyák, imák és elmékedések sz. József tiszteletére«* című imakönyv, melyet *Meszlényi Gyula* püspök ur ő méltósága kívánságára dr. Szentgyörgyi *Jordán* Károly apát-plébános, több jeles szerző nyomán állított egybe, s mely immár a püspök ur ő méltósága bőkezűségéből harmadik kiadásban jelent meg. — Vegyék igénybe minél többen, akik sz. Józsefet különösen tisztelik, akiknek szükségük van az ő oltalmára s biznak hathatós pártfogásában. — És vegyék igénybe, akik bu- és fájdalomba merültek, vagy testi-lelki betegségükben gyógyulást keresnek; — akik irgalomra akarják birni az Urat akik epedve óhajtkák az egyház békéjét, diadalát. Az imakönyv ára aranyozott keresszettel ellátott csinos vászonkötésben, — hogy minél nagyobb körben elterjedhessen — csak 60 kr.; akiknek pedig ez is sok volna, azoknak egy füzött példány 40 krért küldetik meg. Megrendelhető a szerzőnél, Szaniszlón, (Szatm. m.)

SZINHÁZ.

Előkészületek a színház megnyitására.

Nagyvárad, márcz. 14.

Mig a rideg, vörös téglafalak körül látszólag semmi elevevény nem észlelhető, csak belülről hallatszik valami rejtelmes kattogás, addig Nagyvárad műértő körei már régóta működnek azon, hogy Nagyvárad dicső művészeti multjához méltó hajlékot teremsenek a színház művészetnek. És Nagyvárad közönsége nem is sejtí, hogy azok között a rideg téglafalak között milyen puha, kényelmes, kellemes fészke lesz a muzsának.

Néhány hete egy vasárnapi számunkban proponáltuk, hogy az új színház neve *»Szigligeti színház«* legyen, továbbá vázlatos programot készítettünk a színház megnyitási ünnepségét illetőleg, a mit a vegyes előkészítő bizottság nagyrészt magáévá tett s ezek szerint fog előterjesztést tenni megbízójához, dr. *Bulyovszky* József polgármesterhez. Az előjáték és prológ megírására dr. *Várad* Antalt, illetőleg *Endrődy* Sándort fogják fölkeríteni.

Somogyi Károly a nagyvárad színház igazgatója is megtesz minden áldozatot, hogy kifogástalan, a nagyvárad színház igényekhez mért jó társulattal vonulhasson be az új muzsahajlékba. Néhány hete közöltük a társulat teljes névsorát, az igazgatóságtól nyert értesülésünk szerint még szerződötték: *Baán* Nelli a Vígsház színésznője, *Békési* János a m. kir. operaház növendéke, *Gáthy* Kálmán az aradi színház tagja, *Füredy* József a temesvári színház tagja és az itt széles körben ismert nagyvárad születésű fiatal színész, *Madas* Ferencz,

a ki egy ízben már vendégszerepelt is Nagyváradon általános tetszés közt.

A társulat teljes névsorából, tehát már megállapíthatjuk, hogy kellemes téli szezonra van kilátásunk.

Főképp ennek köszönhető az a meleg érdeklődés, a mivel a nagyvárad közönség viselkedik színháza iránt, ugyannyira, hogy daczára annak, hogy még a páholyoknak hirtelen hamva sincs, már eddig is többen keresték föl levéllileg a most Sopronban időző *Somogyi* igazgatót páholyok előjegyzése iránt. Ez a meleg érdeklődés pedig a közönség részéről csak még inkább fölbátorítja a színház igazgatóját nagyobb áldozatok hozására. Eddig páholyokat jegyeztettek elő városunk előkelőségei közül a következők:

Des Echerollos Krusper Károly,
Luzsénszky bárónök,
Sal Ferencz,
Miskolczy Barna kir. közjegyző,
Sokoll kapitány,
Rádi Ödön,
Dr. Hoványi Géza,
Pallay Lajos,
Dr. Döry Ferencz, stb.

A megnyitás napja eddigelé még nem állapítható meg, de a munkálatok annyira előhaladtak, hogy lehetséges, hogy az még október havában megnyitható.

EGYESÜLETEK.

Bojkottált egylet.

— Deputáció a főispánnál. —

Ismeretes a báró Hirsch Mór egyesület kérelme, a melynek orvoslását most a leghivatottabb tényezőknél keresi. Az egylet tisztességes honoráriumot kész adni orvosának és reméli, hogy ugy ezen szándékát, mint az egylet humánus célját tekintetbe véve, a nagyvárad orvos-egylet fel fogja oldani az ellene kimondott bojkottot.

Ez ügyben a báró Hirsch Mór egylet tagjai nagy számmal tisztelegtek dr. *Beóthy* László főispán előtt arra kérve őt, hogy magas befolyásával segítse az egylet tagjait, hogy élvezhessék az eddig számukra biztosított előnyöket és igyekezzen az orvosokat is rábirni bojkottjuk beszüntetésére. A főispán megható szívéllyel fogadta a szegény emberek deputációját és megígérte nekik, hogy ügyüket megvizsgálja és a mennyiben módjában áll, bajukon az orvosok autonómiájának sérelme nélkül segíteni, jó szívvel lesz segítségükre.

HIVATALOS.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

3835 sz.

1900

Hirdetmény.

(Az ebtartó gazdák figyelmébe.)

Felhivatnak az ebtartó gazdák, hogy jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 nap alatt, az ebadót a városi pénztárnál, annál bizonyosabban fizessék be, mivel ellenesetben a megállapított adó kétszeres, esetleg háromszoros illetékében fognak marasztaltatni.

Nagyvárad, márczius hó 10-én.

Rimler Károly
rendőr főkapitány.

TAVIRATOK.

Stefánia esküvője.

Miramare, márcz. 14. Megbízható jelentés szerint *Stefánia* özvegy trónörökös nő esküvője hétfőn, *márczius 19-én* délelőtt 11 órakor megy végbe.

Ugron Gábor inkompatibilitása.

Budapest, márcz. 14. (Saját tud. táv.) A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága Ugron Gábor inkompatibilitásának tárgyalását f. hó 20-ára tűzte ki.

Lónyai beteg.

Budapest, márcz. 14. (Saj. tud. táv.) Megbízhatatlan bécsi hír szerint *Lónyai* Elemér gróf Velenczében megbetegedett és ennélfogva az esküvő is elhalasztatik bizonytalan időre.

KÖZGAZDASÁG.

Hajsza a magyar sertések ellen.

Odaát Ausztriában Magyarország elleni gazdasági harc a legszényenletesebb alakban kezd jelentkezni s a legrutabb eszközökkel igyekszik a magyar sertéskereskedelmet kiszorítani, diszkreditálni. Az élehetetlenség, elvakultság s a tisztesség fogalmát nem ismerő önérdék diktálhatta Wiener-Neustadt község előljáróságának azt az eszeveszett gondolatot, hogy a Nagyváradról kifogástalan egészségben elszállított sertéseket, mert a vevő nem akarta átvenni, zár alá vetette, s midőn ily módon elhullott egy-két sertés, Nagyváradot hozta gyanuba. A vizsgálat kiderítette, hogy Nagyváradon a sertéseket kiváló gondnal vizsgálták meg s nem volt baja egynek sem, midőn innen elszállították. A hajsza tehát nyilvánvaló s nem egyéb, mint rut törekvés Magyarország sertés piaczat vesztes hirté hozni, elzárni Ausztriától, *zár alá venni*. Rongy dolog ez a törekvés s hála a Wiener-Neustadt előljáróságnak napfényre is került e vakondokmunka, tegyen rajta a magyar kormány, hogy e törekvésnek hamarosan orrára tüssön.

Az Egri Kereskedelmi és Iparbank bukása. Az *»Egri Híradó«* írja: Városunk eszomorú esete folyton izgatottságot tartja az embereket. Fokozza az izgatottságot az a körülmény, hogy a fővárosi sajtó képtelennél-képtelenebb rémhírekkel van tele, olyanokkal, a melyek a valóságnak egyáltalán meg nem felelnek. Így pl. egyik lap ír egy regényes históriát, hogy miként örült meg egy szegény leány, aki betétjét nem kapta meg s így vőlegényét elvesztette; egy másik helyen olvassuk, hogy mily pezsgőző dinom-dánomból állott az öngyilkos Éliássy élete, — holott Egerben tudják mindazok a kik ismerték Éliássyt, hogy ez nem így volt; ismét más helyen azt írják, hogy Éliássy teljesen vagyontalan ember volt, — holott Egerben mindenki tudja, hogy kétszer örökölt nagyobb örökséget, a Zvenger és Kássonnyi-féle örökséget és hogy házaai és szállói voltak, ugy, hogy az utolsó években körülbelül 40.000 frt értékű vagyona volt, melyre a csőd most elrendeltetett.

Az újságok ezen hírein s ehhez hasonló mesebeszédeken mi egriek csak nevetnénk, ha oly szomorú nem volna a háttere és nem boszantan az, hogy az *»újságírói fantázia ilyes megnyilatkozása csak az amugy is nyugtalan kedélyek még nagyobb felizgatásra vezet«*, és ezen felül vádat emel igaztalanul városunk társadalmi élete ellen, könnyű szerrel oda dobván: »hogyan lehetett ily embert megtérni, hogyan lehetett ezt az ily manipulációt észre nem venni.« Hát ilyenkor, mikor a titok már kipattant, az emberek rendszerint nagyon okosak. Legkönnyebb ilyenkor az mondani: »Én régeu gondoltam már ezt.« Csak az a kár, hogy az ilyen »régi gondolatok« rendszerint későn szoktak megjelenni. Egyébként a csőd megnyitása folytán a leltározás serényen folyik a bank helyiségeiben. Legtöbb bajt okozza ugy a tömegnek mint a közönségnek a váltó-tárca, mely két részből áll, t. i. egyik része itt van a váltóknak a bank birtokában. Ezeket lejá-

ratkor ki kell fizetni kézpénzzel, a mi leginkább akként eszközölhető, hogy a takarékpénztáraknál helyezik el az érdekeltek váltóikat.

Másik része a váltóknak visszszámítás végett egyes budapesti pénzintézeteknél vannak. Ezeknek a rendezése már nehezebben megy. Hogy ezen váltóügyek is simán és a közönség érdekeinek megfelelően legyenek lebonyolítva, **Szederkényi Nándor**, városunk volt országgyűlési képviselője vállalkozott rá, hogy tárgyal azokkal a budapesti pénzintézetekkel, a hol a váltók elhelyezve vannak, hogy valamely módot találjanak, mely szerint ezen váltó ügyletek a helybeli pénzintézetek közreműködésével lebonyolítottassanak. Reméljük, hogy néhány nap múlva sikerül oly megállapodást létrehozni, a mely megóvja az egri pénzügyet a nagyobb válságtól. Megjegyezzük még, hogy a tömeggondnok kérelme folytán az egri kir. törvényszék vizsgáló bírója az összes jelenlegi és 3 éven belül volt igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok vagyonára a fenytő zárlatot elrendelte.

Reich Jenő és Társa Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, március 14.	
Buza októberre	7.74
Buza áprilisra	7.53
Uj tengeri	5.21
Rozs okt.	6.32
Zab okt.	4.95
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, március 14.	
Az irányzat csendes.	
Oszták hitel	376.80
Magyar hitel	375.25
Allamvasut	327.80
Rimamurányi	314.50
Magyar jelzálog	262.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. március 14-én.	—
Magyar aranyjárdék 4%	97.—

Magyar koronajárdék	98.65
Magyar vasuti köcsön aranyban 4 ¹⁰ / ₁₀₀	101.25
Magyarvasuti köcsön ezüstben 2 ¹⁰ / ₁₀₀	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.60
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.25
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-köcsön	164.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek köcsön	141.75
Oszták járdék papirban	99.—
Oszták járdék ezüstben	99.—
Oszták járdék aranyban	98.25
Oszták korona járdék	99.—
Oszták államsorsjegyek	136.—
Oszták magyar bankrészevény	18.—
Magyar hitelbankrészevény	750.50
Oszták hitelintézet részevény	753.20
Párisi vista	96.35
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.29
Németbirodalmi márka	118.45
London vista	242.90
20 márkás arany	23.65

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

RÉVÉSZ SÁNDOR női, férfi divatáru és confection-terme

(Maison de Luxe.)

BUDAPEST, Csömöri-ut 6.

Mesteri szabással készítek **ELEGÁNS** *
ÖLTÖZÉKET, különleges szövetekből. * *

Divattermem párizsi mintára van * *
berendezve és a toiletteokat eredeti
modellek után készítem. * * * * *

Női kalapokat s azok átalakítását * *
eredeti modellek mintájára **MÉRSÉKELT**
ÁR mellett eszközölöm. * * * * *

Alsó (jonpon), **divatkelme**, **ernyő** (nap és eső), **fátyol**, **fehérenmü**, **férfi-kelengye**, **függöny**, **fűző** (mieder), **gyermek-kelengye**, **illatszer**, **ingek** (blouse), **keztü**, **mosó** (cretton batiszt de laine), **nyak-diszek** (jabot), **női-kelengye**, **sejtem** és **szőnyegáruk versenymentes beszerzési telepe.**

SZIGORU ÜZLETI ELVEK.

Nagyságos Asszonyom! Megkülönböztetett tisztelettel van szerencsém nagyrabecsült tudomására hozni, hogy tavaszi eredeti újdonságaim megérkeztek. Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségleteit ugymint ezideig, a jövőben is szigoruan olcsó szabott árak mellett a legújabb (heante noveanté) és legjobb kivitelben beszerezhesse nálam. Daczára az idej nagy áremelkedéseknek, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az idej korán és nagy mennyiségben eszközölt bevásárlásaim által, az összes árukészletemet minden áremelés nélkül bocsájthatom forgalomba. **20 koronán felüli rendelményeket bérmentve szállítok; idegen szövetből is készítek toiletteket.** — Amidőn még az alantiakról szives tudomást venni kegyeskedjék, kérem megtisztelő rendelményeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos kiszolgálásáról cégem hirneve kezeskedik.

Kitünő tisztelettel

Révész Sándor.

Altalános
megjegyzések
vidéki rendel-
ményekre vo-
natkozólag.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásárolt árukért: meg nem felelőt vissza veszek és kívánatra az érte fizetett összeget is vissza térítem. **Levélbeli rendeléseket** lelkiismeretesen teljesítek. **Választék küldeményeket** az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt cikktől eszközölöm; meg nem felelő áruért az összeget postafordulattal vissza küldöm. **Rendelményeket** beérkezés napján pontosan intézek el. **Mértékek után** készülő rendelményeket lehető legrövidebb idő alatt szállítok, a pontosság érdekében minta-darabot kérek. **Mintákat kívánatra** bérmentve küldök, de szükségesnek találok a cikkt megnevezését, t. i. mily használatra szükségeltetik.

NEM HULL A HAJ NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER

Szenzációt kelt a gyógyfű-kivonat, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen megátolni a megkopaszodást.

EXICÁTOR

1 üveg ára 2. kor. 40 fillér.

Felfedeztem és százszoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után rögtön meg nem szünik a hajhullás, korpaképződés és mindennemű fejbőr betegség.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és piperecikkek-kereskedésben.

Főraktár: Török József gyógyszerára, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: Góth Gyula, illat- és piperecikkek nagykereskedőnél, Gyulafehérvár, Fő-tér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és széjalküldési
raktára

DOBÈ NÁNDOR

uri, női és színházi fodrász
Budapest, Nefelejts-utca 27.

Nyomatott a Szent-László nyomdában Nagyváradon.